

INNHOOLD:

- Ugrassprøyting vekstregulering
- Vekstregulatorer i frøeng
- Avstand ved gjenlegg til frøeng av samme art, men ulik sort
- N-tester i Timotei
- Plantevernplan 2020

Det har vært kaldt den siste tida, men mange enger er i god utvikling likevel. I Vestfold står faktisk de første engene av rødsvingel og engrapp i begynnende skyting. Sauesvingelen er som forventet godt i gang med skytingen allerede.

Ugrassprøyting og vekstregulering

Både ugrassprøyting og vekstregulering er en påkjenning på frøengene. Det er derfor viktig å gi en god tilstrekkelig tid for å komme seg etter behandling før man setter i gang en ny. Helst bør det gå 14 dager mellom. Spesielt er dette viktig ved svært belastende midler, som Hussar i timotei og engrapp samt Hussar og Axial i bladfaks.

Vekstregulatorer i frøeng

Det er flere vekstreguleringsmidler i salg men ikke alle kan benyttes i frøeng, og ikke alle som er godkjente har vi erfaringer med, noen etiketter er også endret.

- CCC Nufarm 750/Cycocel 750/Stabilan 750 SL er godkjent i timotei-, hundegras-, bladfaks-, engrapp og engkvein. Vær obs på at maks dose i timotei, hundegras og bladfaks er 200 ml, mot 250-275 ml før. I tillegg er rødsvingel og engrapp tatt av etiketten.
- Moddus M er godkjent i timotei, engsvingel, hundegras, engkvein, krypkvein, engrapp, raigras, rødsvingel, bladfaks og rødkløver
- Moddus Start: Alle arter av grasfrøeng, men ikke kløver
- Trimaxx: Kun i timoteifrøeng

Moddus M og Moddus Start har begge samme konsentrasjon av trineksapaketyl, men forskjellig formulering og forskjellig maks dose. Formuleringen av Moddus Start skal gi bedre opptak i plantene, derfor en litt lavere maksdose. I rødkløver er Moddus M eneste godkjente alternativ. Det er ikke alle utsalg som har Moddus M på lager. For de av frøavlerne som ønsker å bruke Moddus M må man derfor bestille i god tid. Cerone og Medax Max er ikke godkjent i noen arter frøeng.

Pass på avstandene ved gjenlegg til frøeng av samme art, men forskjellig sort

Vestfold står for ca. 50 % av Norges frøavl, arealene ligger derfor veldig tett og det har lenge vært praktisert å ha de forskjellige sortene innenfor forskjellige geografiske områder for å klare å holde kravene. Mindre krav til avstand, endret andel areal mellom sortene, nye frøavlere, manglende informasjon om områdene er antakelig årsak til at sortene dyrkes i litt større grad i områder som tidligere var "forbeholdt" andre sorter. Dersom det på naboarealer dyrkes frø er det viktig å sjekke hvilken sort som dyrkes hos nabo før en sår gjenlegg.

Kravene finner en her: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-09-13-1052> under A5 - Dyrkingsregler (§ 8). For gras, unntatt engrapp, og for kløver er grensene for Klasse C1, C2 og D 50 m når arealet er over 20 daa og 100 m når arealet er under 20 daa. For basis og prebasis er avstandene henholdsvis 100 og 200 meter ved areal større enn 20 daa og mindre enn 20 daa.

Husk samtidig på kravet om hvor lang tid det må gå ved skifte av sort på et areal. I antall år skal gjenleggsåret telles med. Som eksempel vil det si at når det er krav om at det skal gå 2 år mellom ved skifte av sort i klasse C, så kan en i år ikke så gjenlegg der det i 2015 var høstet frø av annen sort sjøl om det vil gå to år mellom høsting av frø av forskjellig sort.

Fare for ugrasproblem ved skifte av art ved frøavl

Vi har sett at tidligere frøavla arter dukker opp som alvorlig ugras ved bytte av art. Dette ser ut til særlig å gjelde om en sår engsvingel der det tidligere var dyrka raigras, og engrapp der det har vært dyrka timotei. Motsatt er litt mindre problem fordi engrapp og engsvingel er mindre aggressive i etableringen. Tidligere frøavl av hundegras vil også kunne gi problemer i engsvingel. Spillfrø av timotei lever svært lenge i jorda er oftest det som gir problemer, men kan bekjempes i mange av artene. I praksis ser en at spillfrø lever vesentlig lenger en forsøksresultater antyder.

Delgjødsling i timotei, Yara N-tester

Yara N-tester et godt hjelpemiddel I timotei er det vanlig å delgjødse hvor en gir en vårgjødsling ved vekststart og så en delgjødsling ved begynnende strekning. Hvor mye nitrogen frøenga bør få totalt avhenger av hvor tett enga er, og hvor mye nitrogen jorda mineraliserer. Ofte er det større behov for nitrogen i ei første års eng fordi denne er tynnere, har færre skudd, enn i ei eldre eng. Hvor mye jorda mineraliserer er avhengig av jordart, moldinnhold og tidligere drift (f.eks. ofte bruk av husdyrgjødsel). På sandjord må en regne med å gjødse en del sterkere enn på leirjordarter. Normal gjødsling regner vi til 6 – 8 kg N/daa totalt, men det kan altså variere mye. Yara N-tester er et godt hjelpemiddel i sortene Grindstad og Lidar for å vurdere behovet for delgjødsling ved begynnende strekning. Vær oppmerksom på at for å få en god veiledning er det viktig å benytte den på riktig tidspunkt som er ved 250 døgngader (0 som basis) fra vekststart +/- 30 døgngader. Dette samsvarer godt med når først leddknote så vidt er synlig. I Ramnes i Vestfold var vekststart ca 11. april (5 etterfølgende 5 døgnsmiddel over 5 grader). Til og med 15. mai var det målt 272 døgngader, altså er tidspunktet riktig nå. Dersom det er sprøytet med Hussar OD eller andre midler som fører til at plantene blir lyse i bladverket må en vente inntil veksten er kommet

godt i gang igjen og normal farge er tilbake i plantene. Yara N-app kan benyttes for å finne forslag til optimal delgjødsling i Grindstad og Lidar.

Plantevernplan frøavl 2020

NLR utarbeider også i år en Plantevernplan frøavl 2020. Planen blir utsendt av den enkelt lokalenhet av NLR til sine medlemmer. Hvis du ikke har fått den enda er den nok like om hjørnet!

Alle Frønytt finner du også på frøavlerlagets nettside <https://www.froavlerlaget.no>

Er du i tvil om frø – ta kontakt med din lokale frørådgiver.

Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Viken	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissingen	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115
Harald Solberg	Norsk Landbruksrådgiving Innlandet	957 69 860